

УДК 339.74

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/13.19>**Ливдар М.В.**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів,Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1925-7781>**Ярошевич Н.Б.**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів,Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3836-067X>**Антошук І.А.**

студент,

Національний університет «Львівська політехніка»

УКРАЇНА І МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОНД: ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ

У статті проведений аналіз основних етапів співпраці України з Міжнародним валютним фондом, а також виявлено основні переваги та недоліки співробітництва сторін. Проаналізовано основні вектори кредитування та їхній вплив на економічний та фінансовий стан держави у той чи інший період часу. Охарактеризовано всім етапів співпраці, кожен з яких має свої особливості та причини у кредитуванні. Виділено, що найбільша питома вага кредитів МВФ за весь час його співпраці з Україною була спрямована на поповнення резервів Національного банку. Приділено увагу впливу кредитування МВФ на економіку України. Проаналізовано динаміку запозичень та погашення боргів Україною. Розглянуто сучасний стан розвитку відносин України та МВФ, а також запропоновано рекомендації для покращення співпраці задля покращення діяльності держави у сфері економіки та фінансів.

Ключові слова: МВФ, фінансовий стан, кредити МВФ, кредитна програма, Stand-by, програма розширеного фінансування, трани.

Постановка проблеми. Нині ми можемо бачити, що в Україні не найкращий стан економіки, немає стабільності національної валюти, кризовий фінансовий стан, дефіцит бюджету, який необхідно покривати коштами, яких у держави нині немає. Це спричинено багатьма факторами, як зовнішніми, так і внутрішніми. Останні роки всі ці чинники погіршували стан економіки, фінансового та банківського секторів. У зв'язку з цим постає проблема у пошуку джерел залучення фінансових ресурсів у країну, які є необхідними для покриття дефіциту бюджету та стабілізації економічного та фінансового стану в країні. Таким чином, одним зі шляхів вирішення цієї проблеми є співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями, однією з яких є Міжнародний валютний фонд. Наша держава веде співпрацю з цією організацією, починаючи ще з 1994 року. За цей час було проведено кілька програм із кредитування на різні суми траншів, і, звичайно ж, не можна не враховувати їхній вплив на фінансове становище країни [1, с. 196–197]. У статті викладений перелік всіх основних програм кредитування, а також їхній вплив на економічне та фінансове становище держави.

Аналіз останніх досліджень. Останнім часом все більше і більше науковців та дослідників цікавляться питаннями співпраці України та МВФ, а також досліджують наслідки цієї співпраці. Дослідженням цієї проблематики займаються такі вітчизняні та зарубіжні вчені: І.В. Антоненко, В.Г. Кабанов, В.В. Салтинський, А.О. Підгірняк, Я.С. Паламар та інші. [2, 3, 4, 5].

Однак на цьому співпраця України та Фонду не припиняється, і виникають нові питання, які необхідно

досліджувати, а також постають проблеми, які потребують вирішення.

Мета статті. Метою та завданнями написання статті є окреслення основних засад та принципів співпраці України з Міжнародним валютним фондом, виділення основних проблем, які постають у процесі співпраці двох сторін, визначення головних переваг та недоліків надання кредитів для України, та визначення впливу кредитів МВФ на загальний економічний та фінансовий стан нашої держави.

Виклад основного матеріалу. Протягом усіх років співпраці з Україною міжнародний валютний фонд став надійним партнером нашої держави, який у скрутні для економіки часи для нашої держави завжди надавав фінансову допомогу, тим самим забезпечуючи стабільність національної грошової одиниці та фінансового стану в країні загалом. Історію співпраці України з МВФ можна поділити на 8 основних етапів, кожен з яких характеризувався певними особливостями та умовами. Всі 8 етапів по періодах представлені у таблиці 1.

З таблиці 1 можна побачити, що Україна співпрацює з Міжнародним валютним фондом вже протягом 26 років, а саме починаючи з 1994 року. Кожен з етапів співпраці характеризується своїми особливостями та причинами у кредитуванні. Також не можна не враховувати і наслідків кредитів, наданих для України. Усе це ми зараз розглянемо більш детально. Насамперед необхідно проаналізувати кожен етап співробітництва України та МВФ.

Перший етап (1994–1995 роки). Україна започаткувала співробітництво програмою системної трансфор-

Таблиця 1 – Співпраця України та МВФ (1994–2019 рр.)

1-й етап	
– 1994–1995 рр. Програма системної трансформаційної позики	0,763 млрд дол
2-й етап	
– 1995–1998 рр. Трирічна програма Stand-by	1,935 млрд дол
3-й етап	
– 1998–2002 рр. Програма розширеного фінансування «Extended Fund Facility» (EFF)	1,59 млрд дол
4-й етап	
– 2002–2008 рр. Попереджувальний Stand-by	0,61 млрд дол
5-й етап	
– 2008–2014 рр. Нова програма співробітництва Stand by	16,4 млрд дол
6-ий етап	
– 2014–2017 рр. Нова дворічна програма Stand-by	16,5 млрд дол
7-й етап	
– 2018 р. Нова 14-місячна програма Stand by	3,9 млрд дол
8-й етап	
– 2019 р. Нова програми кредитування терміном на 3 роки	5,5 млрд дол

Джерело: складено авторами на основі джерела [6]

мації позики на суму 0,763 млрд дол. Основною метою цієї програми було підтримати платіжний баланс України. В цей час спостерігалася незбалансованість зовнішніх платежів, а також грошова система країни була досить нестабільною. І результатом цієї програми стало збільшення експорту, певною мірою подолання інфляції. Однак, незважаючи на ці позитивні зміни для України внаслідок проведення першої програми кредитування МВФ, економічна ситуація в країні й досі залишалася нестабільною, що й зумовило продовження і поглиблення співпраці з Фондом [1, с. 199].

Другий етап (1995–1998 роки) – це трирічна програма Stand-by, за якою в Україну надійшли кредити від МВФ на загальну суму 1,935 млрд дол. Основна мета цих кредитів полягала у підтримці та стабілізації курсу національної грошової одиниці, а також у фінансуванні дефіциту платіжного балансу. У березні 1998 року програма кредитування була зупинена. Все це було спричинено тим, що Україна не виконала ключових на той час вимог МВФ щодо дефіциту бюджету, а також темпів зростання грошової бази. Таким чином, Україна недоотримала досить значну суму кредиту, яка мала надійти [7].

Третій етап співпраці (1998–2002 роки) проходив за програмою розширеного фінансування «Extended Fund Facility» (EFF). За цією програмою передбачалося надання кредиту в розмірі 2,6 млрд дол. Та за результатами програми Україна отримала 1,59 млрд дол. Ці кошти поповнили валютні резерви Національного банку України. Однак можна помітити, що країна отримала не всю суму, про яку йшлося на початку програми. І на це були певні причини. Головною стало те, що МВФ виявив недостовірність звітів НБУ про золотовалютні резерви за 1996–1998 роки. Та все одно вже на початку 2001 року в Україні спостерігалася покращення основних макроекономічних показників, таких як зростання ВВП, зниження рівня інфляції, що також було зумовлено введенням у 1996 році нової національної грошової одиниці – гривні [1; 5].

Четвертий етап (2002–2008 роки) передбачав співпрацю на безкредитній основі в межах річної програми «попереджувальний Stand-by». Ця програма

була затверджена 29 березня 2004 року і давала би змогу Україні у разі виникнення проблеми з валютними резервами або з платіжним балансом країни отримати від МВФ зарезервованій кредит у розмірі 0,61 млрд дол., що дорівнювало 30% від квоти України. У період з 2005 до 2008 року співпраця України та МВФ була сконцентрована у сфері технічної допомоги [1, с. 201; 5].

П'ятий етап (2008–2014 роки), а швидше, його початок, припав на розгортання світової кризи на фінансових ринках. Безумовно, ця криза досить вагомо вплинула на економічну та фінансову ситуацію в Україні. І Уряд нашої держави подав заявку на отримання нової програми співробітництва Stand-by. Таким чином, у 2008 р. була прийнята дворічна програма кредитування на суму 16,4 млрд дол. Так, у межах цієї програми Україна отримала три транші в сумі 10,6 млрд дол. Перший з них у терміновому порядку надійшов до золотовалютних резервів Національного банку. Частина другого та третя частина траншу в повному обсязі були зараховані до Державного бюджету України. 28 липня 2010 року Радою директорів МВФ була ухвалена оновлена програма Stand-by на суму 15,1 млрд дол. терміном на 2,5 року. Таким чином програма, що була затверджена у 2008 році, була скасована, а також і всі транші, які залишалися за тією угодою. Згідно з оновленою угодою, наша держава отримала два транші, перший на суму 1,89 млрд дол. та другий на суму 1,5 млрд дол. З коштів, наданих за цією програмою, близько 2 млрд дол. були спрямовані на підтримку Державного бюджету. Однак подальші транші, які мали надаватися відповідно до цієї програми, не надійшли через невиконання Урядом України умов співробітництва з МВФ [5; 6].

Шостий етап (2014–2017 роки) був зумовлений приходом до влади в Україні нового Уряду, який почав виконувати попередні умови співпраці. Таким чином, було ухвалено рішення про початок нової програми Stand-by на загальну суму 16,5 млрд дол. За цією програмою Україна отримала два транші на суми 3,1 млрд дол. та 1,3 млрд дол. Однак ситуація в країні була досить нестабільною через гостру економічну та політичну кризу в державі. Тому макроеконо-

мічні показники, закладені у Програму, були значною мірою відкориговані. У зв'язку з цим вже 11 березня 2015 року МВФ ухвалив заміну програми Stand-by на нову чотирирічну програму «Механізм розширеного фінансування» EFF. Всі чотири транші за цією програмою були спрямовані на поповнення резервів Національного банку [6].

Сьомий етап (2018 рік). У жовтні 2018 року домовлено про нову 14-місячну програму Stand-by, що замінила попередню EFF і мала завершитися у березні 2019 року. Передбачено обсяг фінансування 3,9 млрд дол. Угоду укладено за тісної співпраці з ЄС і Світовим банком. Ця програма була спрямована насамперед на зменшення інфляції та на проведення реформ податкового адміністрування, фінансового та енергетичного секторів. Таким чином, у грудні 2018 року був виділений транш за цією програмою у розмірі 1,38 млрд дол [6].

Восьмий етап (2019 рік). Після телефонної розмови Президента України та директора-розпорядника МВФ 7 грудня 2019 року була розпочата нова програма кредитування на три роки загальним обсягом у 5,5 млрд дол [8]. Таким чином, через події січня-березня 2020 року ми розуміємо, що на світ насувається нова економічна криза, яка безпосередньо торкнеться й України, вдарить по нашій економіці, а найголовніше – збільшить дефіцит бюджету. Нині Національний банк заявляє, що у нього достатня сума золотовалютних резервів. Зараз Україна проводить переговори з МВФ про надання наступного траншу, який відповідно буде зарахований до Державного бюджету для покриття його дефіциту [9].

Проаналізувавши всі етапи співпраці України з МВФ, можемо зробити висновок, що основні вектори кредитування МВФ практично завжди були спрямовані передусім на стабілізацію курсу національної валюти – української гривні, тобто не на покращення економічного рівня населення: підвищення заробітних плат, пенсій, соціального забезпечення загалом. Ми можемо простежити, що за останні етапи співпраці всі програми кредитування були спрямовані на поповнення

резервів Національного банку задля зміцнення курсу гривні та зменшення рівня інфляції. Лише тепер Національний банк заявляє, що нині він має необхідні кошти у своїх резервах. Тому лише тепер, в умовах насування світової економічної кризи та дефіциту бюджету, який швидше за все й надалі буде збільшуватися, заплановано взяти кредит для надходження коштів до Державного бюджету.

Також, на наш погляд, варто розглянути взаєморозрахунки з Міжнародним валютним фондом, а саме так складники, як залучені від МВФ кошти, погашення основної суми боргу та виплата відсотків за боргом. Для більш наочного відображення результатів взаєморозрахунків починаючи з 2008 року складена таблиця 2.

Проаналізувавши таблицю 1, бачимо, що починаючи з 2008 року Україна запозичила в МВФ кредити на загальну суму 19 401 млн СПЗ (спеціальних прав запозичень). Крім того, сума погашень кредитів, враховуючи прогнози погашення 2020 та 2021 років, становитиме 14 023,4 млн. МПЗ основного боргу та 2096,4 млн СПЗ відсотків та комісій. Також бачимо, як уже зазначалося вище, що піком виплати відсотків за кредити стане саме 2020 рік, хоча, за попередніми прогнозами, найбільші відсотки повинні були сплачуватися у 2019 році в сумі 259,5 млн СПЗ. Однак, враховуючи той факт, що Україна перебуває у постійному діалозі з МВФ та протягом усього часу співпраці регулює та у процесі діяльності коригує певні рішення щодо співробітництва, бачимо, що сума виплат відсотків у 2019 році була зменшена удвічі порівняно із запланованою. Тож нині невідомо, як саме зміняться прогнози дані за 2020–2021 роки, зважаючи на досить складну економічну та фінансову ситуацію в Україні та світі.

Розглянемо вплив кредитування МВФ на економіку України. Насамперед варто зазначити, що кредити від Фонду несуть багато позитивних наслідків для нашої держави, однак найважливішим я вважаю те, що співпраця з МВФ для України слугує насамперед своєрідною «подушкою безпеки» або, іншими словами, надійним партнером, до якого можна звернутися за допомогою у разі виникнення проблем у фінансовій сфері. Всі роки

Таблиця 2 – Динаміка запозичень та погашення боргів Україною перед МВФ, млн СПЗ

Роки	Залучення від МВФ, млн СПЗ	Погашення основного боргу, млн СПЗ	Виплати процентів та комісій, млн СПЗ
2008	3000	215,6	8,6
2009	4000	57,3	87,4
2010	2250	0	157,7
2011	0	0	230
2012	0	2234,4	198
2013	0	3656,3	110,7
2014	2972,7	2390,6	38,6
2015	4728,1	968,8	106,3
2016	716,1	0	155,5
2017	734,1	628,8	220,4
2018	1000	1486,3	232,6
2019	0	628,8	121,2
2020		788	236,2
2021		968,5	193,2
Всього	19401	14023,4	2096,4

Джерело: складено авторами на основі [10]

співпраці довели, що МВФ готовий і надалі підтримувати нас, укласти угоди по нових програмах, надавати нові транші у разі необхідності. Це великий здобуток, який нам потрібно цінувати і продовжувати нести у майбутнє. Однак не можна не враховувати і недоліків та проблем, з якими стикається Україна у процесі співробітництва з Фондом. Насамперед це пов'язано з умовами, які ставить МВФ, підписуючи нову програму та надаючи новий транш. Річ у тому, що ці умови не завжди збігаються із позитивним для України змінами, або тими, що закладені у стратегії її розвитку. Інакше кажучи, коли ми опиняємося в скрутній фінансовій ситуації і нам необхідний кредит, немає іншого виходу, як отримати новий транш, однак не завжди на умовах, які перекликаються з інтересами України. Таким чином, необхідно в постійному режимі вести перемовини з керівництвом Фонду, знаходити компроміси та не дозволяти втілювати в життя ті умови, які нам будуть не вигідні, на кшталт проведення певного виду реформ, або прийняття тих чи інших законів, які будуть не вигідні для України, але з тих чи інших причин вимагаються до виконання Фондом [10].

Ще однією дуже вагомою проблемою, яка вже довгий час присутня в українській економіці, є обслуговування державного боргу, зокрема зовнішнього. Варто розуміти, що кредити, які нам надаються, потрібно повертати, та ще й з відсотками по них. Взяття нових кредитів, а тим паче на умовах високої відсоткової ставки, все більше і більше тягне Україну у боргову яму, з якої чим далі, тим складніше стає вибиратися. Нині відомо що на 2019–2020 роки припадають пікові повернення Україною кредитів та відсотків по них Міжнародному валютному фонду. Це, звичайно ж, відображається в бюджеті, адже повернення тіла кредиту та відсотків фінансується саме витратною частиною бюджету. Це своєю чергою провокує збільшення бюджетного дефіциту. І сьогодні, в умовах кризи, коли через закриття багатьох підприємств, які податками наповнювали бюджет, коли велика частина доходів до бюджету недоотримується, тобто є меншою, ніж було заплановано у цьому бюджеті, постає нова необхідність у залученні коштів, що зможуть покрити витрати, які нині повинен нести бюджет, аби

країна змогла нормально функціонувати. Залучення цих коштів сьогодні планується реалізувати взяттям нового кредиту від МВФ. Звичайно, з одного боку це добре, що країна має де залучити необхідні їй кошти для фінансування тих чи інших витратних частин бюджету, або, іншими словами, покриття його дефіциту. Однак, з іншого боку, варто розуміти, що таким чином, беручи новий кредит, ми ще більше занурюємося у боргову яму і позбавляємо себе права самостійно вибирати вектор розвитку держави, адже, як уже зазначалося вище, умови, під які береться кредит, не завжди є вигідними для нашої держави.

Варто зазначити, що отримання кредиту чи в загальному залучення додаткових котів у країну обов'язково повинне мати цільове призначення та бути правильно розподіленим. Адже від цього напряму залежать користь використання цих коштів та наслідки, які вони будуть нести для економіки. За весь період співпраці України та МВФ було отримано траншів на загальну суму 32 900 млн дол. Ці кошти в кожен період отримання були спрямовані на різні галузі економіки. На рис. 1 зображені основні напрями фінансування МВФ України та їхні частки у загальній сумі траншів.

Найбільша питома вага кредитів МВФ за весь час його співпраці з Україною була спрямована на поповнення резервів Національного банку, а саме 65%, або 21049, 29 млн дол. Це може пояснюватися тим, що за достатньої суми резервів в НБУ спостерігається сприятлива ситуація на валютному ринку, яка зумовлювалася подальшим прискоренням економічного зростання і стійким припливом іноземного капіталу в країну. Також вагому частку у структурі наданих кредитів займає поповнення Державного бюджету України, а саме 26%, або 8495,41 млн дол. Це, звичайно ж, пояснюється тим, що в Україні постійно спостерігається бюджетний дефіцит, який покривається запозиченими коштами, включаючи і кредити від МВФ. Щодо підтримки курсу національної валюти, що займає лише 6% (1935 млн дол.), то ця проблема також впливає на всі макроекономічні показники в країні, і напряму залежить як від ситуації всередині держави, так і від подій на міжнародній арені. І підтримка платіжного балансу, яка займає 3% (763,1 млн дол.) – це

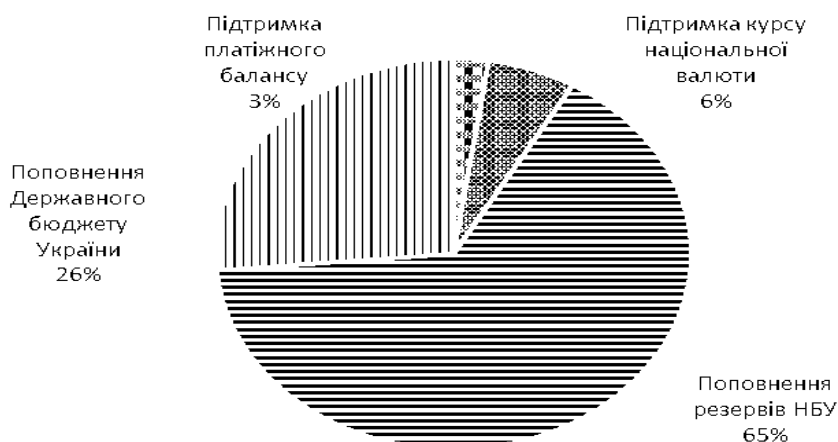

Рисунок 1 – Основні цільові напрями надання кредитів МВФ для України

Джерело: складено авторами на основі джерела [6]

результат першого траншу, який отримала Україна від МВФ на початку співпраці, був зумовлений незбалансованістю зовнішніх платежів, а також тим, що грошова система країни була досить нестабільною. І результатом цього траншу стало збільшення експорту та, певною мірою, подолання інфляції.

Висновки. Нині, як і в усі попередні роки існування нашої держави, співпраця з МВФ є невід'ємною частиною політики, яку повинен проводити Уряд, аби цю співпрацю зміцнювати та отримувати від неї користь. Однак доцільність та корисність залучення кредитів від МВФ залежить від їхнього цільового використання. Країна може залучити кредити Фонду для модернізації чи створення нових технологій, роз-

виту бізнесу, покращення соціально-економічних умов. Відповідно, таке кредитування є надзвичайно вигідним завдяки низьким процентним ставкам по кредитах. Ресурси, отримані від МВФ, не повинні використовуватися для «затикання дірок» у бюджеті, а повинні мати довгостроковий та збалансований характер, зокрема, бути спрямовані на реформи в конкретних галузях та реалізацію конкретних проектів. Звичайно ж, надаючи нашій державі кредити, Фонд повинен мати гарантії їх повернення, іншими словами, він повинен мати впевненість у нашій платоспроможності в майбутньому. Мабуть, тому керівництво МВФ і ставить високі вимоги до української влади задля проведення реформ, які зміцнюватимуть економіку, стимулюватимуть збільшення надходжень до бюджету, збільшення усіх макроекономічних показників.

Загалом співпраця України з МВФ є позитивним явищем, адже вона може стати гарантією нових економічних реформ, міцності гривні щодо іноземної валюти, підвищення життєвого рівня громадян України. Проте кредити потрібно буде віддавати, і вони збільшують державний борг, а це негативно позначається на соціально-економічній ситуації та поглиблює фінансову кризу країни. Тому першочерговими завданнями нині є проведення програми економічних перетворень, які розвиватимуть економіку, стимулюватимуть розвиток бізнесу, збільшуватимуть дохідну частину бюджету. Таким чином, у майбутньому співпраця нашої держави з МВФ ґрунтуватиметься не на покритті дефіциту бюджету, а на залученні додаткових котів для інвестування їх в економіку, розвитку нових технологій.

Список використаних джерел:

1. Примаченко І.В. Ефективність співробітництва МВФ і України. Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. Київ : Київський університет, 2002. Вип. 36. Ч. 2. С. 196–201.
2. Антоненко І. Співробітництво України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями – шлях до стабільності та розвитку в період кризи : веб-сайт. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2009_13/Antonenko.pdf (дата звернення: 27.07.2020).
3. Кабанов В.Г. Діяльність міжнародних фінансових організацій на вітчизняному ринку фінансового капіталу. Фінанси України. 2009. № 9. С. 98–107.
4. Салтинський В.В. Особливості організації кредитування національних економік Міжнародним валютним фондом. Фінанси України. 2009. № 2. С. 60–65.
5. Фурман І.В. Міжнародний валютний фонд у контексті співпраці з Україною: сучасний стан, ризики, перспективи / І.В. Фурман, А.О. Підгірняк, Я.С. Паламар. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія «Економічні науки». 2013. 11 с., № 4(81). С. 2.
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України : веб-сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/mvf> (дата звернення: 27.07.2020).
7. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду : веб-сайт. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2015/09/28/04/53/sonew043014a> (дата звернення: 27.07.2020).
8. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/oleksij-goncharuk-ukrayina-ta-mvf-pogodili-novu-programu-pidtrimki> (дата звернення: 27.07.2020).
9. Офіційний сайт Національного банку України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/rishennya-oblikovavstavka-2020-03-12> (дата звернення: 27.07.2020).
10. Сайт про фінанси та інвестиції «МінФін» : веб-сайт. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2019/02/06/36637373/> (дата звернення: 27.07.2020).

References:

1. Prymachenko I.V. (2002). Efektivnist spivrobitnytstva MVF i Ukrainy [Effective cooperation between the IMF and Ukraine.] Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn : zb. nauk. prats. Kyiv: Kyivskiy universytet. Vyp. 36. Ch. 2, pp. 196–201
2. Antonenko I. (2009). Spivrobitnytstvo Ukrainy z mizhnarodnymy finansovokredytnymy orhanizatsiyami – shliakh do stabilnosti ta rozvytku v period kryzy [Cooperation of Ukraine with international financial and credit organizations – the way to stability and development during the crisis]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2009_13/Antonenko.pdf (accessed 27 July 2020).
3. Kabanov V.H. (2008). Diialnist mizhnarodnykh finansovykh orhanizatsii na vitchyznianomu rynku finansovoho kapitalu [Activities of international financial organizations in the domestic financial capital market]. *Finansy Ukrainy*, № 9, pp. 98–107 (accessed 27 July 2020).
4. Saltynskiy V.V. (2009). Osoblyvosti orhanizatsii kredyтування natsionalnykh ekonomik Mizhnarodnym valiutnym fondom [Features of the organization of lending to national economies by the International Monetary Fund]. *Finansy Ukrainy*, № 2, pp. 60–65 (accessed 27 July 2020).
5. Furman I.V., Pidhirniak A.O., Palamar Ya.S. (2013). Mizhnarodnyi valiutnyi fond u konteksti spivpratsi z Ukrainoiu: suchasnyi stan, ryzyky, perspektyvy [International Monetary Fund in the context of cooperation with Ukraine: current status, risks, prospects]. *Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Seriya «Ekonomiczni nauky»*. 11 p., № 4(81), p. 2 (accessed 27 July 2020).
6. Ofitsiyniy sait Ministerstva finansiv Ukrainy [Official site of the Ministry of Finance of Ukraine]: website. Available at: <https://www.mof.gov.ua/uk/mvf> (accessed 27 July 2020).
7. Ofitsiyniy sait Mizhnarodnoho valiutnoho fondu [Official site of the International Monetary Fund]: website. Available at: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2015/09/28/04/53/sonew043014a> (accessed 27 July 2020).
8. Uriadovi portal. Yedyniy veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy [Government portal. The only web portal of the executive authorities of Ukraine]: website. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/oleksij-goncharuk-ukrayina-ta-mvf-pogodili-novu-programu-pidtrimki> (accessed 27 July 2020).
9. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy [Official site of the National Bank of Ukraine]: website. Available at: <https://bank.gov.ua/news/all/rishennya-oblikova-stavka-2020-03-12> (accessed 27 July 2020).
10. Sait pro finansy ta investytsii «MinFin» [Site about finance and investments "Ministry of Finance"]: website. Available at: <https://minfin.com.ua/ua/2019/02/06/36637373/> (accessed 27 July 2020).

Lyvdar Marta, Yaroshevych Natalya, Antoshchuk Iliia
Lviv Polytechnic National University

UKRAINE AND THE INTERNATIONAL MONETARY FUND: FEATURES OF THE COOPERATION

Ukraine became a member of the IMF in 1992. Since then, the cooperation follows a systemic transformation loan program, under which Ukraine has received about 700 million USD to support the country's balance of payments. Then cooperation becomes more systematic, and loans are estimated at billions USD. In total, for over 25 years of cooperation, Ukraine and the IMF have concluded 10 loan agreements. Two of them provided for the application of the mechanism of expanded financing, and the remaining eight were the Stand-By arrangements. The main fundamentals and principles of Ukraine's cooperation with the International Monetary Fund are described, as well as the main problems in the process of cooperation between two parties, identification of the main advantages and disadvantages of lending to Ukraine, and determination of the impact of IMF loans on the overall economic and financial condition of our country. The stages of cooperation between Ukraine and the IMF are analyzed. Further cooperation between Ukraine and the International Monetary Fund should be based on deep structural reforms and be aimed at improving internal and external stability, easing the hryvnia devaluation, and covering the budget deficit. Mutual settlements with the International Monetary Fund are considered with special attention to such components as funds raised from the IMF, repayment of the principal amount of debt and payment of interest on debt. It should be noted that loans from the International Monetary Fund are primarily a kind of "safety cushion", or, in other words, a reliable partner to whom you can turn for help in case of financial problems. All the years of cooperation have proven that the IMF is ready to continue to support us, conclude agreements on new programs, provide new tranches, if necessary. However, one cannot ignore the shortcomings and problems of such cooperation, these are, first of all, the conditions set by the IMF for Ukraine to receive further assistance. The main directions of the IMF financing in Ukraine and their shares in the total amount of loans are studied. It has been found that the largest share of the IMF loans in the entire period of its cooperation with Ukraine has been aimed at replenishing the reserves of the National Bank. Also, a significant share in the structure of loans is the replenishment of the State Budget of Ukraine. Recommendations for their cooperation in order to improve the activities of the state in the field of economy and finance are offered.

Key words: *IMF, financial condition, the IMF loans, loan program, Stand-By arrangement, extended fund facility, tranche.*

JEL classification: E44, F21, F31
